CORISK

StateWatch

SANCTIONS LAB LIST

IKKE-SANKSJONERT HANDEL SOM OPPRETTHOLDER RUSSLANDS MILITÆRINDUSTRIELLE KOMPLEKS

Erlend Bjørtvedt,
Maksym Steblivskyi, Darya Kuzmina

Corisk & StateWatch Rapport, 2026

Utgivere: Corisk AS, StateWatch Think Tank

Lisens: Creative Commons Non-Commercial (CC-BY-NC-SA).

Forsidefoto: Oleksandra Aleshchenko

Alle synspunkter som kommer til uttrykk i denne rapporten, tilhører forfatterne. Synspunkter og uttalelser skal ikke tolkes som uttrykk for offisielle syn eller politikk tilhørende Corisk AS eller StateWatch, eller andre institusjoner forfatterne er tilknyttet.

Denne rapporten har blitt utarbeidet med støtte fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-Dir), som del av Program for Ukraina-kompetanse (UA-Komp). Rapporten inngår i prosjektet ET-2025-10104 Sanctions Lab.

August 2026

CORISK

Corisk AS er et forskningsdrevet fagmiljø og konsulentselskap som arbeider med analyse av sanksjonsrisiko. Siden 2022 har vi levert faglige vurderinger av utviklingen innen sanksjoner og deres økonomiske konsekvenser til flere europeiske regjeringer, EU-institusjoner, OECDs plenumsmøte og G7+-seminarer for sanksjonseksperter. Vi samarbeider med ledende europeiske menneskerettighetseksperter og forskningsinstitusjoner.

www.corisk.no
post@corisk.no

SW StateWatch

StateWatch Think Tank er en uavhengig ukrainsk tenketank som bygger bro mellom statlige institusjoner, sivilsamfunnet og internasjonale partnere gjennom å levere analyser med gjennomslagskraft som styrker demokratiske institusjoner. Siden 2018 har vi levert analytisk støtte til offentlige myndigheter og bidratt til å styrke deres åpenhet, ansvarlighet og effektivitet.

https://statewatch.org.ua/en/
sw@statewatch.org.ua

SANCTIONS LAB LIST

IKKE-SANKSJONERT HANDEL SOM OPPRETTHOLDER RUSSLANDS MILITÆRINDUSTRIELLE KOMPLEKS

INNHOLDSFORTEGNELSE

BAKGRUNN OG INNLEDNING 8

1. KOMMENTARER FRA UKRAINSKE VÅPENPRODUSENTER 9

2. IKKE-SANKSJONERTE VARER OG TJENESTER SOM BENYTTES AV RUSSLANDS MILITÆRINDUSTRIELLE KOMPLEKS 10

- HS 2818.20 – ALUMINIUMOKSID 12
- HS 7401.00 – KOBBERSTEIN; SEMENTKOBBER 13
- HS 7901 – UBEARBEIDET SINK 14
- HS 8452.29 – INDUSTRIELLE SYMASKINER 15
- HS 7019.66, HS 7019.90 – TEKSTILER OG ANDRE VARER AV GLASSFIBER 16
- HS 8451.80.80 – MASKINER FOR BELEGNING ELLER IMPREGNERING AV TEKSTILVARER 17
- TJENESTER – MARITIME TJENESTER TIL RUSSLAND 18

3. REFERANSER 22

BAKGRUNN OG INNLEDNING

Dette dokumentet gir veiledning til europeiske og norske beslutningstakere om noen av de viktigste varene og materialene som benyttes i russisk krigsproduksjon, som hovedsakelig ikke er sanksjonert, men som likevel bidrar til Russlands ulovlige krigføring. Enkelte teknologier og materialer omfattes fortsatt ikke av EUs sanksjoner, til tross for deres betydning for Russlands militærindustrielle kompleks. Sanctions Lab List identifiserer konkrete mangler i dagens sanksjonsregime som norske produsenter og europeiske reguleringsmyndigheter bør være oppmerksomme på.

Dokumentet er utarbeidet av eksperter fra to ledende europeiske forskningsmiljøer innen sanksjoner: **StateWatch Think Tank** i Kyiv, inkludert prosjektorganisasjonen Trap Aggressor, og det norske selskapet **Corisk AS**, som arbeider med landrisiko- og sanksjonsanalyse.

Gjennom en rekke dybdeintervjuer med ukrainske våpenprodusenter har vi samlet inn direkte bransjekunnskap om forsyningskjeder for kritiske komponenter, og Russlands avhengighet av utenlandsk teknologi. Respondentenes svar kan gi europeiske og norske myndigheter innen eksportkontroll og etterforskning et grunnlag for nødvendig regulatorisk fremsyn, med særlig fokus på varene som er mest kritiske for krigen i Ukraina.

Med utgangspunkt i russiske tolldata undersøker vi også hvordan ytterligere sektorielle sanksjoner kan svekke Russlands industrielle kapasitet. På bakgrunn av analysen er det utarbeidet en liste over teknologier og materialer som europeiske og norske myndigheter hittil ikke har underlagt restriktive tiltak. Den gir samtidig europeiske og norske produsenter bedre forståelse av eksisterende og fremtidige risikofaktorer i egne produksjonslinjer, produkter og teknologier. Det vil også forenkle mulighetene for risikoanalyse, risikostyring og etisk fundert planlegging i kjemikalie- og materialindustrien.

Vi er takknemlige for støtten til prosjektet fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), med prosjektmidler under programmet Ukraina-Kompetanse (UA-KOMP) for tildelingsåret 2025.

1. KOMMENTARER FRA UKRAINSKE VÅPENPRODUSENTER

Utformingen av sanksjonspolitikk krever detaljert teknisk ekspertise. Slik kunnskap finnes først og fremst hos produsenter av forsvarsteknologi. Formålet med dybdeintervjuene har derfor vært å systematisere bransjekunnskap for å kunne vurdere den teknologiske tilstanden i dagens Russlands militær-industrielle kompleks.

Da intervjuobjektene ble bedt om å sammenligne 2026 med tidligere år, pekte de på utviklingen av egen satellittkommunikasjon som det området hvor Russland har hatt den mest markante fremgangen. Dette viser trolig til den videre utviklingen av det russiske lavbanesystemet Rassvet, som skal redusere avhengigheten av vestlig satellittinfrastruktur som Starlink for militær kommando og fjernstyring av langtrekkende droner (UAV).

En annen viktig teknologi er bruken av mesh-modemer til styring av individuelle droner på slagmarken, blant annet Shahed- og Gerbera-droner.

Respondentene pekte også på flere teknologiområder der utviklingen i Russlands militærindustri det siste året gir grunn til bekymring. Dette gjelder optiske komponenter og materialer, små motorer til droner og kryssermissiler samt kjemiske prekursorer til produksjon av eksplosiver.

De ukrainske våpenprodusentene identifiserte i tillegg tre teknologiområder som sannsynligvis vil være avgjørende for å oppnå fordeler innen droneteknologi på slagmarken på kort sikt: jammesikker langtrekkende kommunikasjon, automatiserte systemer for målidentifikasjon dag og natt, samt neste generasjons batteriteknologi med høyere energitetthet og lavere vekt enn dagens batterier.

Intervjuobjektene knyttet hvert av disse områdene til bestemte kritiske komponenter som er særlig vanskelige for Russland å produsere selv, blant annet mikroprosessorer, termiske bildesensorer, magneter og batterier. De påpekte samtidig at Russland får de fleste av disse komponentene fra Kina.

Observasjonene fra StateWatchs kilder støttes av uttalelser fra russiske militære eksperter, embetsmenn og bedriftsledere. Uttalelsene er enten publisert i russiske medier eller innhentet av ukrainske spesialister.

I april 2026 tok en ukrainsk hacker seg inn i et lukket nettmøte om produksjon av droner i Russlands industri- og handelsdepartement, også kjent som Minpromtorg. Møtet avdekket at russisk droneproduksjon er svært avhengig av kinesiske deler. En av deltakerne uttalte at de fleste komponentene i russiske droner kommer fra Kina.[1] På bransjenivå identifiserte lederen for drone-kompetansesenteret ved Bauman Moscow State Technical University små servomotorer som den mest kritiske komponenten som må erstattes med egenproduserte alternativer.[2]

Bransjedata fra februar 2026 gir et bredere bilde av utviklingen i russisk egenproduksjon. Ved utgangen av 2025 lå den gjennomsnittlige andelen lokalproduserte komponenter i russiske droner på rundt 50–60 prosent, en økning fra omkring 40 prosent i 2024.

Ifølge disse dataene produserer mer enn ti russiske selskaper elektriske dronemotorer med innenlands produserte komponenter. Flere russiske selskaper produserer også flykontrollere, hastighetsregulatorer og kommunikasjonssystemer. Russland har imidlertid fortsatt ikke etablert serieproduksjon av optiske systemer og servomotorer. Produksjonen av disse komponentene er begrenset til et fåtall spesialiserte forsvarsbedrifter.

Kostnader er dessuten fortsatt et vedvarende problem. Selv om enkelte drone-komponenter nå produseres i Russland, er de fremdeles dyrere enn importerte alternativer.[3]

Disse funnene samsvarer med tidligere uttalelser fra russisk industri. En russisk kilde fra 2024 opplyste at litium-polymerbatterier, servomekanismer og motorer i hovedsak var av kinesisk opprinnelse, og at arbeidet med å erstatte disse med egenproduserte alternativer gikk sakte.[4] Direktøren for Astron Aero LLC, som inngår i det statlige Rostec-konsernet, pekte på litiumbatterier og permanente magneter til motorer som de to kritiske komponentene med størst importavhengighet.[5]

Samlet sett har Russland gjort betydelige fremskritt med å lokalisere produksjonen av drone-komponenter siden 2022, men de er fortsatt sterkt avhengig av utenlandske forsyningskjeder for de mest teknologisk avanserte komponentene – batterier, magneter av sjeldne jordarter, servodrev, optiske systemer og elektronikk.

De fleste av disse teknologiene er allerede underlagt EU-sanksjoner og forbudt å eksportere direkte til Russland etter Rådsforordning (EU) nr. 833/2014. Enkelte av disse produktene, blant annet batterier og elektromagneter, er imidlertid sterke kandidater til oppføring i Common High Priority Items List (CHPL). Dette er en felles liste utviklet av USA, EU, Storbritannia og Japan, som identifiserer de mest kritiske teknologiene som kreves i russisk våpenproduksjon.

Levering av varer som står på CHPL, kan danne grunnlag for sekundærsanksjoner mot aktører registrert i tredjeland.

2. IKKE-SANKSJONERTE VARER OG TJENESTER SOM BENYTTES AV RUSSLANDS MILITÆRINDUSTRIELLE KOMPLEKS

Til tross for mer enn tjue sanksjonsrunder er mange produktkategorier fortsatt ikke omfattet av EUs restriktive tiltak. Listen over varer som er forbudt å eksportere til Russland etter Rådsforordning (EU) nr. 833/2014

fortsetter å vokse. Den 20. sanksjonspakken, vedtatt i april 2026, innførte nye eksportforbud mot industrivarer med både sivile og militære bruksområder, blant annet smørekjemikalier, gummiprodukter, enkelte stålprodukter, verktøy til metallproduksjon, og industrielle traktorer.

Dette viser at arbeidet med å tette hull i sanksjonsregelverket fortsatt er en viktig politisk oppgave, og at analytisk arbeid med å identifisere ytterligere kandidater for sanksjonslisting fortsatt har praktisk betydning.

Analysen bygger hovedsakelig på russiske tolldata innhentet gjennom en kommersiell analyseplattform. På bakgrunn av opplysninger om eksport av varer fra vestlige land til Russland ble leveranser innenfor enkelte tollposisjoner gjennomgått. En tollposisjon tilsvarer de fire første sifrene i varekoden etter Verdens tollorganisasjons harmoniserte system (HS).[6]

Gjennomgangen omfattet tollposisjoner i HS-seksjonene V–VII og X–XX. For hver tollposisjon ble den samlede eksportverdien til Russland i 2021 og 2024 innhentet, sammen med andelen av varene som ble eksportert i 2024 og som enten var produsert i europeiske land og/eller sendt direkte fra slike land til Russland.

På grunnlag av disse verdiene ble enkelte tollposisjoner med mulig tilknytning til militær bruk identifisert. Minst én av følgende indikatorer ble lagt til grunn:

- Leveransevolumet for produkter under en bestemt tollposisjon var vesentlig høyere i 2024 enn i 2021, noe som kan indikere økt etterspørsel etter produktet i forbindelse med krigen mot Ukraina;
- Blant de russiske importørene av produktene finnes foretak som er direkte knyttet til Russlands militærindustrielle kompleks eller andre sanksjonerte aktører, noe som tyder på mulig militær sluttbruk av varene.

På bakgrunn av analysen ble det utarbeidet forslag til sektorielle sanksjoner for tollposisjoner som oppfyller minst én av indikatorene ovenfor, og som fortsatt ikke omfattes av gjeldende EU-restriksjoner. Dette gjelder tollposisjoner som ikke fremgår av den konsoliderte versjonen av Rådsforordning (EU) nr. 833/2014 per mai 2026,[7] og som heller ikke finnes i korrelasjonstabellen til del A i vedlegg VII[8] eller i korrelasjonstabellen for flerbruksvarer[9], publisert på Europakommisjonens offisielle nettsider.

Analysen identifiserte flere varer som bør omfattes av sektorielle sanksjoner. Frem til slike sanksjoner eventuelt innføres, bør europeiske og norske produsenter være særlig oppmerksomme på hvor og til hvem disse varene selges.

Der hvor ikke annet oppgis, vil referanser til sanksjoner, herunder vedlegg og tabeller med romertall, henvise til Rådsforordning (EU) nr. 833/2014.

HS 2818.20 – ALUMINIUMOKSID

Selv om eksport av rent aluminium og aluminiumhydroksid fra EU til Russland er forbudt – (HS 2818.30 og hele kapittel 76 omfattes av vedlegg XXIII) – er eksport av aluminiumoksid, også kjent som alumina, fortsatt tillatt.

Alumina er det raffinerte pulveret som fremstilles av bauksitt, som er den viktigste råvaren til produksjon av aluminium. Uten alumina kan det ikke produseres aluminium.

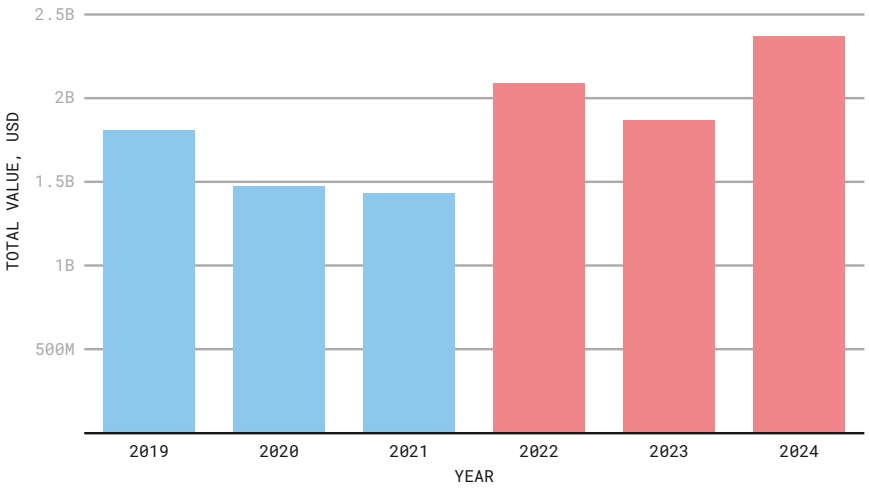
Etter starten på fullskalainvasjonen økte Aughinish Alumina-anlegget i Irland, sammen med andre anlegg, eksporten av alumina til russiske metallurgiske foretak (diagram 1). Som følge av dette ble alumina til en verdi av mer enn 420 millioner amerikanske dollar eksportert direkte fra Europa til Russland i 2024.

Ifølge en undersøkelse fra OCCRP blir aluminaen bearbeidet til aluminium etter at den har ankommet Russland. Aluminiumet selges deretter videre til blant annet Aluminievaya Sbytovaya Kompaniya LLC, som leverer til sanksjonerte russiske våpenprodusenter.[10] Til tross for henvendelser fra både journalister og medlemmer av Europaparlamentet har EU fortsatt ikke innført ytterligere restriksjoner på eksport av alumina til Russland gjennom sin 20. sanksjonspakke.[11]

Norge både produserer og importerer alumina til bruk i aluminiumproduksjon. Produksjonen i Norge er imidlertid begrenset.[12] Det har ikke blitt eksportert alumina fra Norge til Russland de siste ti årene.

SANKSJONSSTATUS: Aluminiumoksid er oppført i Europakommisjonens korrelasjonstabell[13] for flerbruksvarer. Oppføringen har imidlertid ikke hindret aluminiumoksid i å bli eksportert til Russland.

ÅRLIG IMPORT AV ALUMINIUMOKSID TIL RUSSLAND (HS 2818.20)

Russlands årlige import av aluminiumoksid med HS-kode 2818.20 i perioden 2019–2024. Kilde: russiske importdata.

HS 7401.00 – KOBBERSTEIN; SEMENTKOBBER

Eksport av kobberprodukter fra EU til Russland er forbudt, med unntak av kobberstein med HS-kode 7401.00. Anlegget Nornickel Harjavalta i Finland, som eies av det russiske gruve- og metallurgiselskapet Norilsk Nickel, sender kobber til Russland. Som følge av dette ble kobberstein til en verdi av mer enn 159 millioner amerikanske dollar eksportert direkte fra europeiske land til Russland i 2024.

Kobberet fremstilles som et biprodukt ved bearbeiding av nikkelmalm som fraktes fra Russland til Finland.[14] Selv om etterspørselen etter kobber har økt under Russlands krig mot Ukraina, og kobber er et av de viktigste materialene i forsvars- og romfartsindustrien, har EU likevel ikke innført sanksjoner mot eksport av kobberstein til Russland.[15]

Som en del av EUs 20. sanksjonspakke ble det i april 2026 innført restriksjoner mot Murmansk havn, som frem til da hadde mottatt mesteparten av kobbertransportene fra det finske anlegget. Ifølge Joni Hautojärvi, administrerende direktør i Nornickel Harjavalta, undersøker selskapet allerede muligheten for å benytte andre russiske havner.[16]

Det ble inntil nylig produsert kobber også i Norge. Samtidig pågår det ny letevirksomhet med sikte på å gjenoppta kobberutvinningen, blant annet i Nussir-formasjonen i Finnmark.[17] Det har ikke blitt eksportert kobberstein til Russland fra Norge de siste ti årene.

SANKSJONSSTATUS: Det er ikke identifisert restriksjoner for HS 7401.00. Eksport av hele kategori 74 fra EU til Russland er forbudt etter vedlegg XXIII, med unntak av kobberstein (7401.00.00).

HS 7901 – UBEARBEIDET SINK

Russlands import av sink økte i perioden 2022-2024 (diagram 2). I 2022 var Russland nettoimportør av sink, noe som innebærer at landet importerte mer sink enn det eksporterte.[18] Sink benyttes i metallurgisk industri til galvanisering av stål for å beskytte det mot korrosjon.[19] [20]

I 2024 ble ubearbeidet sink til en samlet verdi av mer enn 4,8 millioner amerikanske dollar eksportert direkte fra europeiske land til Russland.

Av dette gikk 44 prosent til LDM LLC, en russisk leverandør av industrielt utstyr. På sine nettsteder oppgir selskapet blant annet Severstal PJSC og Magnitogorsk Iron and Steel Works PPJSC, også kjent som MMK PJSC, som sine forretningsforbindelser. Begge selskapene er underlagt sanksjoner og skal ifølge undersøkelser ha levert stål til produksjon av russiske våpen, blant annet Kalasjnikov-gevær og Kalibr kryssermissiler.[21]

Mer enn 20 prosent av den europeiske eksporten av ubearbeidet sink gikk til det russiske selskapet GTS Group LLC, som er underlagt amerikanske sanksjoner. Selskapet driver med produksjon og levering av industrielt utstyr, automatiske kontrollsystemer og elektrisk utstyr.[22] Også dette selskapets nettsider oppgir de sanksjonerte selskapene Severstal PJSC og MMK PJSC som forretningsforbindelser.[23]

Norge produserer sink ved smelteverket i Odda, som eies av det svenske gruveselskapet Boliden. Produksjonen skal etter planen økes fra 200 000 til 350 000 tonn.[24] Raffineriet er avhengig av importert malm fra Irland, men lovende forekomster undersøkes også i Norge.[25]

I perioden 2019–2021 eksporterte norske selskaper ulike sinkprodukter til Russland, blant annet stenger og profiler, plater, bånd og folie.[26]

SANKSJONSSTATUS: Det er ikke identifisert restriksjoner for HS 7901. Ubearbeidet sink fremgår verken av vedlegg VII, vedlegg XVIII, vedlegg XXIII eller andre vedlegg til den konsoliderte versjonen av Rådsforordning (EU) nr. 833/2014, og heller ikke av korrelasjonstabellen for flerbruksvarer.

ÅRLIG IMPORT AV UBEARBEIDET SINK TIL RUSSLAND (HS 7901)

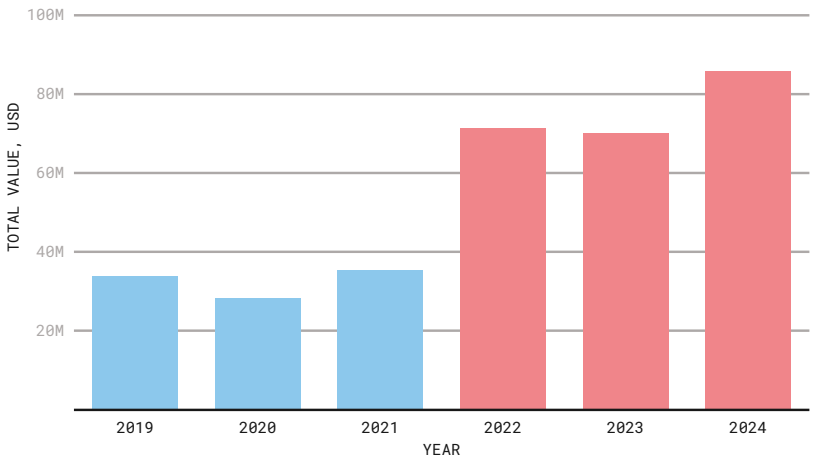

Diagram 2. Russlands årlige import av ubearbeidet sink med HS-kode 7901 i perioden 2019–2024. Kilde: russiske importdata.Federation in 2019–2024. Source: Russian import data

HS 8452.29 – INDUSTRIELLE SYMASKINER

Importen av industrielle symaskiner til Russland var høyere i 2022 og 2023 enn i 2021. Symaskiner for husholdningsbruk med en verdi over 750 euro og HS-kode 8452.10.00 er omfattet av EUs sanksjoner etter vedlegg XVIII. Industrielle symaskiner omfattes imidlertid ikke av disse restriksjonene.

I 2024 ble industrielle symaskiner under HS-kode 8452.29 til en samlet verdi av mer enn 4,7 millioner amerikanske dollar eksportert direkte fra europeiske land til Russland. Omkring 70 prosent av utstyret ble kjøpt av selskaper i Transmetall LLC-gruppen.[27]

I desember 2021 leverte Transmetall symaskiner til DKBA JSC, som inngår i det statlige Rostec-konsernet. DKBA produserer aerostater til radarrekognosering og leverer telt som benyttes i krigen mot Ukraina for å beskytte personell og materiell mot regn og vind.[28] [29]

Rettsdokumenter fra april 2026 viser også at Transmetall leverer systemer for tilskjæring og utlegging av tekstiler til Oktava JSC, et annet Rostec-selskap som blant annet produserer militære skuddsikre vester til avdelinger i de russiske styrkene.[30]

Det produseres ikke industrielle symaskiner i Norge, men det finnes flere distributører av tekstilmaskiner. Norsk produksjon er begrenset til digitale jacquardvevstoler.[31] Norske selskaper eksporterte imidlertid industrielle symaskiner til Russland både i 2019 og 2020.[32]

SANKSJONSSTATUS: Det er ikke identifisert restriksjoner for HS 8452.29. Industrisymaskiner fremgår verken av vedlegg XVIII, vedlegg XXIII eller vedlegg VII til den konsoliderte versjonen av Rådsforordning (EU) nr. 833/2014, og heller ikke av korrelasjonstabellen for flerbruksvarer.

HS 7019.66, HS 7019.90 – TEKSTILER OG ANDRE VARER AV GLASSFIBER

Importen av glassfiber og varer av glassfiber til Russland var høyere i hvert av årene 2022-2024, enn i perioden 2019-2021 (diagram 3). I 2024 ble glassfiberprodukter til en samlet verdi av mer enn 2,8 millioner amerikanske dollar eksportert direkte fra europeiske land til Russland.

Av disse leveransene gikk 44 prosent til Legion Komplekt LLC, en russisk leverandør av høyteknologisk utstyr.[33] Leveransene var hovedsakelig registrert med HS-kodene 7019.66.00 og 7019.90.00. Ifølge varebeskrivelsene skulle den importerte glassfiberen brukes «til bygging og reparasjon av radiostyrte modeller, skip og motoriserte glidefly».

I august 2024 ble selskapet underlagt amerikanske sanksjoner for å ha levert komponenter til produksjon av Orlan-droner som benyttes av russiske styrker i Ukraina.[34]

Per 2026 har Norge 36 selskaper og anlegg som produserer glassfiber, hvorav flere fremstiller produkter av avansert kvalitet.[35] Mellom 2019 og 2021 eksporterte norske selskaper glassfibermatter, plater, ark og garn til Russland.[36]

SANKSJONSSTATUS: Det er ikke identifisert restriksjoner for 7019.66.00 og 7019.90.00. Innenfor tollposisjon 7019 er enkelte koder allerede underlagt EU-sanksjoner: 7019.12.00, 7019.13.00 og 7019.19.00, som omfattes av vedlegg VII, del A, til den konsoliderte Rådsforordning (EU) nr. 833/2014. Flere glassfiberprodukter er også oppført i korrelasjonstabellen for flerbruksvarer.

ÅRLIG IMPORT AV TEKSTILER OG ANDRE VARER AV GLASSFIBER TIL RUSSLAND (HS 7019.66, HS 7019.90)

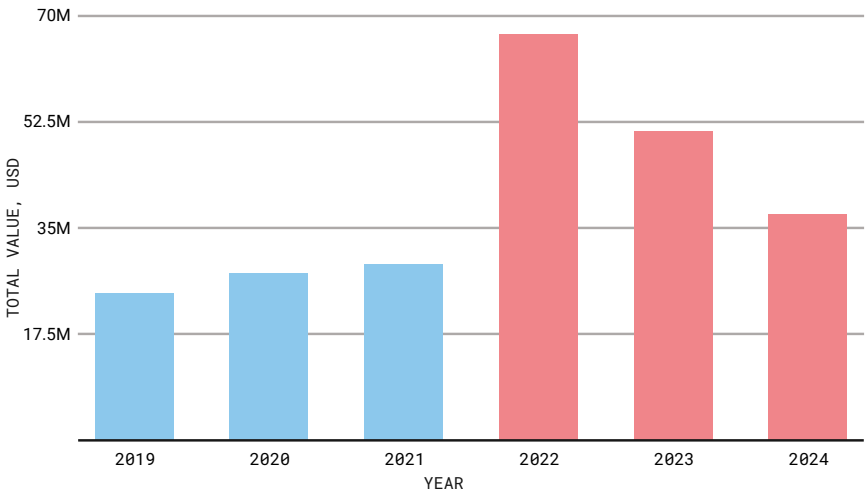

Diagram 3. Russlands samlede årlige import av tekstiler og andre varer av glassfiber med HS-kodene 7019.66.00 og 7019.90.00 i perioden 2019–2024. Kilde: russiske importdata.

HS 8451.80.80 – MASKINER FOR BELEGNING ELLER IMPREGNERING AV TEKSTILVARER

Blant produktene under tollposisjon 8451 er følgende allerede underlagt EU-restriksjoner: maskiner for vasking, rensing, vridning, tørking, strykning, pressing og påføring av belegg samt annet utstyr – HS-kodene 8451.10, 8451.29, 8451.30 og 8451.90 i vedlegg XXIII; 8451.80.30 i vedlegg VII, del A; og 8451.21.00 i vedlegg XVIII.

I 2024 importerte det russiske selskapet BTK Tekstil LLC tørkemaskiner av merket Unitech fra Italia til Russland til en samlet verdi av 2,6 millioner amerikanske dollar. HS-kode 8451.80.80 ble benyttet ved leveransene.

BTK Tekstil tilhører BTK Group, en selskapsgruppe som produserer militære uniformer til de væpnede styrkene, Rosgvardia og andre sikkerhetsorganer i Russland.

Norge har ingen produksjon av denne typen maskiner, men flere distributører selger utenlandske modeller.

SANKSJONSSTATUS: **Det er ikke identifisert restriksjoner for HS 8451.80.80. Flere andre koder under tollposisjon 8451 er allerede underlagt EU-sanksjoner: 8451.10, 8451.29, 8451.30 og 8451.90 etter vedlegg XXIII til den konsoliderte Rådsforordning (EU) nr. 833/2014; 8451.80.30 etter vedlegg VII, del A; og 8451.21.00 etter vedlegg XVIII.**

TJENESTER – MARITIME TJENESTER TIL RUSSLAND

Etter fullskalainvasjonen innførte EU forbud mot at russiske fly, lastebiler og fartøyer fikk adgang til Europa. Transport av russisk olje og tilknyttede tjenester var fortsatt tillatt dersom oljen ble solgt til sluttbrukere under det fastsatte pristaket. Mange andre maritime tjenester er også fortsatt tillatt.

Dette gjelder blant annet transport av russisk flytende naturgass (LNG), transport av russiske metaller, malm og en rekke råvarer, transport av fisk og ulike forbruksvarer. Det omfatter også skipsadministrasjon for russiske kunder, rekruttering av mannskap i Russland og levering av havnetjenester og skipsforsyninger.

Disse tjenestene bidrar til å opprettholde Russlands ulovlige krigføring ved å legge til rette for russiske eksportinntekter og skatteinntekter gjennom økt tilgjengelig tonnasje for transport av verdifulle varer. Samtidig medfører tjenestene en klar sikkerhetsrisiko for Europa.

Flere EU-land har motsatt seg forslag om ytterligere begrensninger på maritime tjenester. Senest i juli 2026 la Hellas ned veto mot et forbud mot tjenester knyttet til transport av LNG.

Norge er i dag den største europeiske leverandøren av flere maritime tjenester til russisk fiskeri og skipsfart. På enkelte områder er Norge den eneste tilbyderen av slike tjenester.

Norge er det eneste europeiske landet som fortsatt gir russiske fiskefartøyer adgang til sine havner. EU har nektet slike fartøyer havneadgang siden 16. april 2022.[37] EU forbød samtidig levering av havnetjenester og forsyninger til russiske fartøyer. I Norge ble tre havner unntatt fra restriksjonene fra oktober 2022, og disse er fortsatt tilgjengelige for russiske fiskefartøyer.[38]

Dette gir norske leverandører av havnetjenester og skipsforsyninger en tilnærmet monopolstilling i Europa ovenfor russiske fartøyer, noe som frigjør russiske service- og forsyningsressurser til andre formål, blant annet militære.

Russiske tolldata viser at havnene i Kirkenes og Båtsfjord leverte ulike typer forsyninger til russisk skipsfart i løpet av 2024 og inn i 2025.[39] Det er foreløpig ikke kjent hvor omfattende tjenester Norge leverer til LNG-tankflåten som frakter russisk gass fra Yamal-anlegget.

Tilgang til norske havner har vært en direkte og avgjørende forutsetning for at russisk hvitfisk, hovedsakelig torsk, kan eksporteres tollfritt gjennom norske fiskehandlere. Dette innebærer en risiko for omgåelse av EUs tollregime, ved å unngå den gjeldende tollen på 13 prosent på russisk hvitfisk som eksporteres til unionen.[40]

Alt annet likt, vil dette øke driftsfortjenesten til russiske trålerselskaper med 13 prosent. Russiske fartøyer lander årlig fisk til en verdi av mellom 1,8 og 2 milliarder kroner i Norge. Med en russisk selskapsskatt på 25 prosent anslår vi de samlede inntektene fra denne handelen siden 2022 til rundt ti milliarder kroner (en milliard dollar). Den tollfrie handelen kan ha gitt russiske selskaper merinntekter på om lag 1,3 milliarder kroner (130 millioner dollar). Av dette kan minst 300 millioner kroner ha blitt tilført russiske statsbudsjetter og dermed bidratt til finansieringen av Russlands krig mot Ukraina. [41] [42] [43]

I juni 2026 foreslo Europakommisjonen et fullstendig forbud mot import av russisk torsk, som på dette tidspunktet nesten utelukkende kom gjennom reeksport via Norge eller Kina.[44] Forslaget ble ikke vedtatt av Ministerrådet.

Det norske selskapet Silver Sea frakter russisk fisk og sjømat til havner i EU.[45] Selskapet legger til rette for betydelig og lønnsom russisk eksport, som igjen genererer skatteinntekter til den russiske staten.

Silver Sea opererer skipet Silver Dana, som i januar 2025 ble holdt tilbake av politiet etter mistanke om å ha kuttet en kabel i Østersjøen.[46] Saken viser sikkerhetsrisikoen som kan være forbundet med skipsfartstjenester, særlig når selskapene rekrutterer mannskap med tilknytning til Russland.

Det norske selskapet Havila tilbyr skipsadministrasjon gjennom HAV Shop Management. Det har vært mistanke om at deler av virksomheten har tilknytning til russiske interesser.[47] Flåten administreres på vegne av ukjente reelle eiere under bekvemmelighetsflagg.[48] Russiske mannskaper rekrutteres gjennom HAV Ship Management NorRus, i Kaliningrad.[49] [50]

HAV-flåten benyttes regelmessig til godstransport til og fra Russland. Stål og korn er blant de viktigste varekategoriene som fraktes.

Skipene repareres og vedlikeholdes regelmessig ved Pregol-verftet i Kaliningrad, og HAV Ship Management frakter også skipsdeler fra Europa til verftet, blant annet propeller. Dette har foregått minst siden 2015 og tilfører det russiske verftet både viktige inntekter og kritiske komponenter.[51] [52]

Så sent som i mars 2025 ble skipet Dolphin reparert ved Pregol.[53] I februar 2025 ble Germanica reparert.[54] Skipene Baltica, Tuna og Celtica ble alle reparert i oktober 2024.

Det forekommer omfattende russisk import og utenlandske reparasjoner av fiskefartøyer, men disse tjenestene leveres som hovedregel ikke av europeiske selskaper.[55] Ifølge Statistisk sentralbyrå er det ikke registrert eksport av fiskefartøyer etter 2022.

Det norske forbudet mot reparasjon og vedlikehold ble kunngjort 12. mai 2023. Det ble samtidig innført en overgangsordning som gjorde det mulig for det siste norske verftet som utførte slike oppdrag, å ferdigstille allerede påbegynt arbeid.[56]

Etter mai 2023 registrerte russiske tollmyndigheter import av flere fiskefartøyer fra Norge eller Nord-Atlanteren, mange av dem etter gjennomførte reparasjoner. De fleste reparasjonene ser imidlertid ut til å ha blitt utført ved verft i Korea, som også er medlem av G7+-alliansen av land som har innført sanksjoner mot Russland.*

* Fiskefartøyer som opprinnelig var bygget i Norge, og ble deklarert som importert til Russland fra Barentshavet eller Norskehavet eetter mai 2023, omfattet: AK-0804 Darya, AK-0925 Saphire II, BK-8060 Alsey, M-0258 Vladimir Zagoskin, M-0349 Kapitan Dolgikh, M-0350 Melkart-3, M-0412 Karelia II, M-0418 Melkart-2, MK-0215 Severyanin II, MK-0240 Sevryba-1, MK-0356 Rybak (aka Fisher), MK-0357 Vitus Bering, MK-0361 Vasiliy Golovnin, MK-0362 Forpost, MK-0547 Saami-1, MK-0549 Kapitan Gerashenko, MK-0588 Melkart-5, MK-0599 Spitsbergen, MK-0641 Nord Tral, MK-0644 Baarentsburg, MK-0648 Azimut, MK-0652 Arktur, MK-0659 Neptune, MK-6613 Kapitan Bulatov, MK-7170 Melkart-7, MK-7710 Kanin Nos, MK-8724 Cefei (aka Cephey, Cepheus), PK-2094 Taurus (IMO 9281035), RS Moneron Island (IMO 8716887), S-0177 Azurit, Avacha (IMO 8918643), STR Arctic, SRTM Yumir (IMO 8709822), STR Champion, STR Torland (IMO 9217864), STR Toron (IMO 9217852), Atlant (IMO 9205201), Jupiter (IMO 7712937), Tanvas (IMO 9083005), Tenor (IMO 8709846), VK-0748 Olafsson (IMO 7704708).

MARITIME TJENESTER: SIKKERHETSRISIKO

Siden 2024 har EU økt presset på Norge for å stanse leveringen av tjenester til russisk skipsfart. I 2025, etter at Nederland hadde uttrykt alvorlig bekymring for sikkerheten, presset EU til slutt Norge til å innføre sanksjoner mot de to største trålerselskapene – Norebo og Murman Seafood.[57] [58] Norebo eies av den russisk-norske oligarken Vitaly Orlov.[59] EUs sanksjoner mot selskapene var i realiteten rettet mot Norge, ettersom begge hadde norske torskekvoter og i stor grad eksporterte via Norge.

Norske selskapers virksomhet innen skipsfartstjenester, skipsforsyninger og rekruttering av mannskap med tilknytning til Russland utgjør en klar sikkerhetstrussel for Norge og Europa.

Tilstedeværelsen av russiske fiskefartøyer i Norge har medført konkrete sikkerhetsutfordringer:

- I mai 2025 ble det russiske trålerselskapet Norebo underlagt EU-sanksjoner. Noen måneder senere sluttet Norge seg til sanksjonene. Begrunnelsen for sanksjonene var «mistenkelige bevegelsesmønstre hos fartøyene som ikke var forenlige med fiskeaktivitet – for eksempel at de oppholdt seg nær kritisk infrastruktur og militære anlegg for å utføre spionasjeoppdrag i Nordsjøen og Østersjøen».[60]
- Murman Seafood ble sanksjonert samtidig med Norebo. Selskapets fartøyer «oppholdt seg regelmessig nær norske militære anlegg, viste uvanlige navigasjonsmønstre før en undersjøisk kabel i Nordsjøen ble skadet, og forsøkte å sette mannskap i land for å undersøke en norsk bro av avgjørende betydning for militær logistikk».[61]

EU begrunner sanksjonene mot fiskeriselskapene med henvisning til «Russlands maritime doktrine», som understreker den strategiske betydningen av sivile fartøyer og deres mannskaper for den maritime beredskapen, særlig gjennom forberedelser til krigsforhold. Likevel

åpner vedlegg VII, del A, til rådsforordning (EU) nr. 833/2014 for enkelte unntak. For eksempel kan kompetente myndigheter gi tillatelse til salg av flerbruksvarer og -teknologi til Russland, særlig når disse er «knyttet til sikkerhet til sjøs».

Hundrevis av russiske statsborgere har sertifikat for å føre fartøy i norsk territorialfarvann (kystskippersertifikat). I tillegg har nærmere tusen russiske statsborgere sertifikater til å arbeide som mannskap på fartøyer.[62] I juni 2025 oppholdt et sanksjonert russisk skip seg over Greenland Connect-kabelen. Det samme fartøyet ble deretter observert mens det krysset frem og tilbake over Svalbardkabelen i september.[63] Fra juli 2025 sluttet Norge å gi russiske kapteiner tillatelse til å seile uten los i territorialfarvannet.[64]

I januar 2025 ble det norskeide skipet Silver Dana holdt tilbake av politiet, mistenkt for å ha kuttet en kabel i Østersjøen.[65]

Fra 16. mai 2025 oppholdt det norskadministrerte skipet HAV Dolphin seg i ti dager utenfor tyske marineanlegg. I samme periode ble det observert dronesvermer tre dager på rad. Samtidig sirklet søsterskipet HAV Snapper nord for kysten av Nederland, mens droner forstyrret tysk politis eskortering av et annet russisk fartøy.[66]

Russiske LNG-tankskip ankrer regelmessig i norske farvann. Skipenes størrelse gir gode muligheter til å frakte skjult utstyr eller skjult personell. Etter 2022 har førti LNG-tankskip fått søke ly for uvær og motta forsyninger.[67] I mai 2026 anløp et LNG-tankskip som er underlagt britiske sanksjoner, en norsk havn. Det antas at fartøyet kan ha mottatt norsk logistikkstøtte under oppholdet.[68]

SANKSJONSSTATUS: **Eksport av skip og fartøyer er oppført i korrelasjonstabellen til vedlegg VII, del A, i den konsoliderte Rådsforordning (EU) nr. 833/2014. Forbud mot å yte maritime tjenester knyttet til eksport av russisk råolje eller oljeprodukter som selges over pristaket. Forbud mot at russiskregistrerte fartøyer anløper havner eller benytter vannveier i EU. Forbud mot å levere skipsforsyninger til russiskregistrerte fartøyer. Forbud mot å transportere russisk kull, råolje eller oljeprodukter til EU. Forbud mot å transportere russisk gull eller russiske diamanter.**

3. REFERANSER

1. Ukrainsk provokatør tok seg inn I Minpromtorgs nettmøte om dro-ner og publiserte en video med fornærmelser mot russiske embetsmenn. (2026). The Moscow Times. https://ru.themoscowtimes.com/2026/04/20/ukrainskii-pranker-pronik-na-sozvon-minpromtorga-po-dronam-i-viloz-hil-video-s-oskorbleniyami-v-adres-rossiiskih-chinovnikov-a193179.
2. Komponentene det haster mest å erstatte med russiskproduserte alterna-tiver er identifisert. (2026). Dronoflot. https://t.me/dronostroenie/1467.
3. Russland har etablert egen produksjon av sentra-le UAV-komponenter. (2026). CNews. https://www.cnews.ru/news/top/2026-02-10_proizvodstvo_komplektuyushchih.
4. Russiske drone kan bli produsert I Asia, Afrika og Latin-Amerika. (2024). BFM. https://www.bfm.ru/news/557067.
5. "Oppgavene vil bli løst" – førstehåndsinformasjon om droner. (2024). Rare Earth. https://rareearth.ru/ru/news/20240914/04417.html.
6. HS Nomenclature 2022 Edition. (2022). World Customs Organization. https://www.wcoomd.org/en/topics/nomenclature/instrument-and-tools/hs-nomenclature-2022-edition/hs-nomenclature-2022-edition.aspx.
7. The Council of the European Union. (2026). Consolidated text: Council Regulation (EU) No 833/2014 concerning restrictive measures in view of Russia's actions destabilising the situation in Ukraine (version as of 17 July 2026). EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/833/2026-07-17.
8. Directorate-General for Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union. (2025). Export-related restricti-ons on dual-use goods and advanced technologies. Correlation ta-ble – Goods listed in Annex VII of Council Regulation (EU) No 833/2014. https://finance.ec.europa.eu/publications/export-related-restrictions-dual-use-goods-and-advanced-technologies_en.
9. TARIC and Quota data and information. 2026 - Dual use corre-lation table 1 January 2026.xlsx. (2026). CIRCABC. https://circa-bc.europa.eu/ui/group/0e5f18c2-4b2f-42e9-aed4-dfe50ae1263b/library/c3d06bd7-6ef0-4771-bbd7-f92b976ae9a0.
10. Moskowitz, E., Gagarin, M., Gercama, I., Gallagher, C. (2026). Inside the Supply Chain Funneling Irish Alumina to Russian Rockets. OCCRP. https://www.occrp.org/en/investigation/inside-the-aluminum-supply-chain-linking-irish-industry-to-russian-rockets.
11. Shenawy, M., Gercama, I. (2026). Pressure Mounts in European Parliament to Curb Alumina Exports to Russia. OCCRP. https://www.oc-crp.org/en/news/european-lawmakers-alumina-russian-arms.
12. Kristiansen, L.-M., & Van der Eijk, C. (2020). Overview of the Norwegian metallurgical industry: Part 1: Companies and production. Norwegian University of Science and Technology (NTNU). https://www.ntnu.edu/documents/1263635097/1279861738/Student%20report%202020%20Part%201%20Companies%20and%20Production%20(1).pdf.
13. TARIC and Quota data and information. 2026 - Dual use corre-lation table 1 January 2026.xlsx. (2026). CIRCABC. https://circa-bc.europa.eu/ui/group/0e5f18c2-4b2f-42e9-aed4-dfe50ae1263b/library/c3d06bd7-6ef0-4771-bbd7-f92b976ae9a0.
14. Sanctions gap lets Russian-mined nickel flow to Western markets. (2025). Global Witness. https://globalwitness.org/en/campaigns/transition-minerals/sanctions-gap-lets-russian-mined-nickel-flow-to-western-markets/.
15. Et finsk anlegg foredler russisk nikkel og produserer kobber til militærindustrien – dette sier administrerende direktør. (2024). Yle. https://yle.fi/a/74-20080294.
16. Nornickels finske anlegg stanset kobberleveransene til Russland som følge av EU-sanksjonene. (2026). Delovoj Peterburg. https://www.dp.ru/a/2026/05/13/finskij-zavod-nornikelja.
17. Nussir – Fremtidens mineraler fra Finnmark. (u.å.). Nussir ASA. https://www.nussir.no/.

18. Russlands eksport og import av sink I 2022. (2023). BusinessStat. https://businesstat.ru/images/demo/zinc_russia_imp-exp_demo_businesstat.pdf.
19. Egorov, K. (2023). Why Did Russian Economy not Collapse under Sanctions: Pre-War Evidence. Leibniz Institute for Financial Research SAFE (Sustainable Architecture for Finance in Europe). Policy Letter No. 102. https://safe-frankfurt.de/fileadmin/user_upload/editor_common/Policy_Center/SAFE_Policy_Letter_102.pdf.
20. Devitt, P., & Desai, P. (2024). Russian firms raise zinc output to meet government demand, sources say. Reuters. https://www.reuters.com/markets/europe/russian-firms-raise-zinc-output-meet-government-demand-sources-say-2024-07-03/.
21. Schramade, K. (2023). Investigation: Italian company makes sure Russian war machine has the steel it needs. Kyiv Independent. https://kyivindependent.com/investigation-italian-company-makes-sure-russian-war-machine-has-the-steel-it-needs/.
22. On Second Anniversary of Russia's Further Invasion of Ukraine and Following the Death of Aleksey Navalny, Treasury Sanctions Hundreds of Targets in Russia and Globally. (2024). U.S. Department of the Treasury. https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2117.
23. GTS Group. (u.å.). GTS Group. https://gtsgrup.ru/.
24. Kleiven, D. G. S. (2025). Har investert milliarder i grønn sinkproduksjon. Boliden har investert milliarder i å modernisere Norges eneste sinkverk. Nå er Green Zinc Odda offisielt åpnet. NRK.no. https://www.nrk.no/vestland/boliden-odda-utvider_-verdens-mest-klimaeffektive-sinkverk-er-apnet-1.17314878.
25. Nærings- og fiskeridepartementet. (2023). Norwegian Mineral Strategy. Regjeringen. https://www.regjeringen.no/en/documents/norges-mineralstrategi/id2986278/.
26. 08801: Utenrikshandel med varer, etter varenummer (HS) og land 1988–2025. (2026). Statistics Norway. https://www.ssb.no/statbank/table/08801.
27. Om selskapet. (u.å.). Transmetall. https://www.transmetall.ru/about/detail.
28. Utvikler planlegger å bruke aerostater til radarrekognosering. (2024). TASS. https://tass.ru/armiya-i-opk/21598727.
29. DKBA leverer værbeskyttelsestelt til bruk under "den spesielle militæroperasjonen". (2023). DKBA. https://www.dkba.ru/news/ao-dkba-peredajot-meteotenty-dlya-ispolzovaniya-v-zone-svo.
30. Rostec har utviklet en ny versjon av den skuddsikre vesten "Obereg-2.0". (2026). Rostec. https://rostec.ru/media/news/rostekh-razrabotal-novuyu-versiyu-shturmovogo-bronezhileta-obereg-2-0/.
31. Jacquard Loom Manufacturers | TC2 Loom. (u.å.). Digital Weaving Norway. https://digitalweaving.no/.
32. 08801: Utenrikshandel med varer, etter varenummer (HS) og land 1988–2025. (2026). Statistics Norway. https://www.ssb.no/statbank/table/08801.
33. Om selskapet. (u.å.). Legion-Komplekt. https://legion-komplekt.ru/company/.
34. New measures to degrade Russia's wartime economy. (2024). U.S. Department of State. https://2021-2025.state.gov/new-measures-to-degrade-russias-wartime-economy/.
35. Glassfiberproduksjon – 36 selskaper i Norge. (u.å.). Proff.no. https://www.proff.no/bransjes%C3%B8k?q=Glassfiberproduksjon.
36. 08801: Utenrikshandel med varer, etter varenummer (HS) og land 1988–2025. (2026). Statistics Norway. https://www.ssb.no/statbank/table/08801.
37. The Council of the European Union. (2022). EU adopts fifth round of sanctions against Russia over its military aggression against Ukraine. consilium.europa.eu. https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/04/08/eu-adopts-fifth-round-of-sanctions-against-russia-over-its-military-aggression-against-ukraine/.
38. Norwegian Government. (2022). Tighter restrictions on Russian fishing vessels enter into force. Government.no. https://www.regjeringen.no/en/whats-new/innstramming-for-russiske-fiskefartoy-trer-i-kraft/id2934462/.

39. At the time of writing, Russian Customs data are only available until and including March, 2025.

40. Hage, Ø. (2024). Russisk torsk hvitvaskes i Norge før den selges tollfritt til EU. Fiskeribladet. https://www.fiskeribladet.no/okonomi/russisk-torsk-hvitvaskes-i-norge-for-den-selges-tollfritt-til-eu/2-1-1645419.

41. Nilsen, T. (2023). Russian vessels landed fish worth €175 million in 2022. The Barents Observer. https://www.thebarentsobserver.com/life-and-public/russian-vessels-landed-fish-worth-175-million-in-2022/151231.

42. Hage, Ø. (2024). Russisk torsk hvitvaskes i Norge før den selges tollfritt til EU. Fiskeribladet. https://www.fiskeribladet.no/okonomi/russisk-torsk-hvitvaskes-i-norge-for-den-selges-tollfritt-til-eu/2-1-1645419.

43. Based on legal tax rates, assuming all Russian fish being re-exported to the EU (likely), and assuming that all Russian fish being sold at market prices (likely). Observe that the 25% corporate income tax is only part of the tax revenue flowing to the Russian Federation from this business – the higher turnover will also provide a basis for higher revenues from personal income tax and payroll tax.

44. Chase, C. (2026). EU proposing complete ban on Russian cod, restrictions on other species. SeafoodSource. https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/eu-proposing-complete-ban-on-russian-cod-restrictions-on-other-species.

45. Staalesen, A. (2025). In Murmansk Port works a fleet of Norwegian reefer vessels. The Barents Observer. https://www.thebarentsobserver.com/news/in-murmansk-port-works-a-fleet-of-norwegian-reefer-vessels/424940.

46. Staalesen, A. (2025). Ship suspected of sabotage is detained by Norwegian Coast Guard. The Barents Observer. https://www.thebarentsobserver.com/news/ship-suspected-of-sabotage-is-detained-by-norwegian-coast-guard/423992.

47. Ship Management. (u.å.). HAV. https://hav.no/ship-management/.

48. Norwegian shipping company chair states Russian crew not involved in drone activities. (2025). Baird Maritime. https://www.bairdmaritime.com/shipping/dry-cargo/bulkers/letters-norwegian-shipping-company-chair-states-russian-crew-not-involved-in-drone-activities.

49. Om HAV Ship Management. (u.å.). Korabel. https://www.korabel.ru/catalogue/company/hav_ship_management_norrus_as/o_kompanii.html.

50. HAV Ship Management NorRus Russia Kaliningrad | Crewing Company | Maritime Employer. (u.å.). Crewell. https://crewell.net/ru/companies/267819/.

51. Norwegian shipping company chair states Russian crew not involved in drone activities. (2025). Baird Maritime. https://www.bairdmaritime.com/shipping/dry-cargo/bulkers/letters-norwegian-shipping-company-chair-states-russian-crew-not-involved-in-drone-activities

52. PSA PREGOL LLC. (u.å.). Enex. https://enex.market/en/visitors/ooo_srp_pregol/.

53. Russiske tolldata, deklarert import oppført 5. Februar 2025. Skip oppgitt som M/V HAV DOLPHIN, IMO 9073854.

54. Russiske tolldata, deklarert import oppført 5. Februar 2025. Skip oppgitt som M/V GERMANICA HAV, IMO 8324672.

55. EUs forbud mot å eksportere fartøy til en verdi over 50.000 euro, unntatt fiskefartøyer, trådte i kraft 17. mars 2022.

56. Martin Markussen, H. (2023). Får fortsette - Inntil videre. Skipsrevyen. https://www.skipsrevyen.no/kimek/far-fortsette-inntil-videre/1527790.

57. Chase, C. (2024). Netherlands refuses access to Russian fishing vessels after espionage accusation. SeafoodSource. https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/netherlands-refusing-access-to-russian-fishing-vessels-after-espionage-accusation.

58. Chase, C. (2025). Russian seafood companies closed out of EU, Norwegian markets, but BRICS countries promise greater cooperation. SeafoodSource. https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/russian-seafood-companies-closed-out-of-eu-norwegian-markets-but-brics-countries-promise-greater-cooperation.

59. Staalesen, A. (2026). Vitaly Orlov's business empire is expanding its fleet of vessels. The Barents Observer. https://www.thebarentsobserver.com/news/vitaly-orlovs-business-empire-is-expanding-its-fleet-of-vessels/451460.

60. Chase, C. (2025). Russian seafood companies closed out of EU, Norwegian markets, but BRICS countries promise greater cooperation. SeafoodSource. https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/russian-seafood-companies-closed-out-of-eu-norwegian-markets-but-brics-countries-promise-greater-cooperation.

61. The Council of the European Union. (2025). Council Decision (CFSP) 2025/966 of 20 May 2025 amending Decision (CFSP) 2024/2643 concerning restrictive measures in view of Russia's destabilising activities. EUR-Lex. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202500966.

62. Stortinget. (2025). Skriftlig spørsmål fra Sylvi Listhaug (FrP) til fiskeri- og havministeren. https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qnid=101965.

63. Windward. (2026). Why Russian-Linked Vessels Are Loitering Above European Subsea Cables. https://windward.ai/blog/why-russian-linked-vessels-are-loitering-above-european-subsea-cables/.

64. Mykhailenko, D. (2025). Norwegian Government Targets Russian Ships in New Maritime Security Measure. UNITED24 Media. https://united24media.com/latest-news/norwegian-government-targets-russian-ships-in-new-maritime-security-measure-9820.

65. Staalesen, A. (2025). Ship suspected of sabotage is detained by Norwegian Coast Guard. The Barents Observer. https://www.thebarentsobserver.com/news/ship-suspected-of-sabotage-is-detained-by-norwegian-coast-guard/423992.

66. Van Ess, H. (2025). They Droned Back. Digital Digging. https://www.digitaldigging.org/p/they-droned-back.

67. Humpert, M. (2026). Russian LNG Carriers Stopped More Than 40 Times Off Northern Norway Since 2024. High North News. https://en.highnorthnews.com/politics/russian-lng-carriers-stopped-more-than-40-times-off-northern-norway-since-2024/1111149.

68. Humpert, M. (2026). UK-Sanctioned Russian LNG Carrier Stops at Northern Norway Port. High North News. https://en.highnorthnews.com/politics/uk-sanctioned-russian-lng-carrier-stops-at-northern-norway-port/1111958.

CORISK

StateWatch